

 $N_{2} N_{2} 215 - 216 (20979)$

2015-рэ илъэс

БЭРЭСКЭЖЪЫЙ ШЭКІОГЪУМ и 18

> кыхэтыутыгьэхэр ыкіи нэмыкі къэбархэр тисайт ижьутьотэцтых WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ и Указ

ЩытхъуцІзу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфиюрэр К.В. Кабановым фэгъэшъошэгъэным ехьыліагъ

Адыгэ Республикэм иискусствэ ихэхъоныгъэ иlахь зэрэхишІыхьэрэм пае щытхъуціэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфиюрэр Кабанов Константин Виктор ыкъом къалэу Москва щызэхащэгъэ арт-группэу «Хор Турецкого» зыфиlорэм иартист фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, шэкІогъум и 13, 2015-рэ илъэс

Джэуап ежъугъотыліэщт

Ныбджэгъухэр! Лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкІэ хэбзэгьэуцугьэр аукъуагьэу, шъуифитыныгъэхэр къыдамылъытагъэхэу щытмэ, мыхъо-мышІагьэхэм шъуарихьылІагьэмэ, хэбзэ зехьанымкІэ упчіэхэр шъуиіэхэмэ, зэпстэури занкІзу Адыгэ Республикэм ипрокурор фэжъугъэзэн шъулъэкІыщт.

Непэ сыхьатыр 11-м къыщыублагьэу 1-м ызыныкъокІэ хэхьэфэ нэс ар тиредакцие ихьакІэщт, а уахътэм къыриубытэу телефонэу 8 (8772) 52-49-44-мкІэ шъукъытеомэ, шъуиупчІэ иджэуап АР-м ипрокурорэу Василий Пословскэм къыритыжьыщт.

Зэнкіэ зэдэгущыіэгъум илъэхъан упчІэу къатыгъэхэм яджэуапхэр тигъэзет къыхиутыжьыщтых.

ТхьакІущынэ Аслъан студентхэм alyкlaгъ

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым

медицинэмкІэ и Институт идеканэу НэмытІэкьо Хьазрэт, мыщ щеджэрэ студентхэм ащыщхэм тыгъуасэ аІукІагъ.

АР-м псауныгьэр къэухъумэгъэнымкІэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем, мы апшъэрэ еджапІэм иректорэу Къуижъ Саидэ. Институтым ия 3 — 5-рэ курсхэм арыс студент анахь дэгъухэм ащыщ нэбгыри 6-мэ Фрайбургскэ университетым иклиникэ тхьамэфищым къыкІоцІ стажировкэр щакІугь. Ащ зэфэхьысыжьэу фэхъугъэхэм, ныбжьык Іэхэм гупшысэу аригъэшІыгъэхэм къызэрэугьоигьэхэр атегущы агьэх.

Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх

Адыгеим икІыгьэ ныбжьыкІэхэм алъэгъугъэм уасэу фашІыгъэм, анахь шъхьаІэу ащ къыхахыгъэм, нэмыц медикхэм опытэу аlэкlэлъыр къызэрэзыфагъэфедэн алъэкІыщтым АР-м и Ліышъхьэ акіэупчіагь. Медицинэ кадрэхэм Адыгеир ащэкІэ, арышъ, мы сэнэхьатым феджэнхэ, нэужым Іоф рызышІэн гухэлъ зиІэ пстэуми ягуапэу ІэпыІэгъу зэрафэхъущтхэр, шІуагъэ къэзытырэ стажировкэхэр арагьэкlунхэм зэрэпылъыщтхэр республикэм ипащэ къыхигъэщыгъ.

Фрайбургскэ университетым иклиникэ къызызэlyaхыгъэр илъэс 550-м ехъугъ. Мыщ зисэнэхьат хэшІыкІышхо фызи і э специалистхэр Іутых, дэгъухэм ясатырэ пытэу хэт. къыхагъэщыгъ.

Джащ фэдэу Нобель ишlyхьафтын зэратыгъэ нэбгыри 8 мыщ щылэжьагъ. ШъуеджэнымкІэ, шІэныгъэ куухэр зэжъугъэгъотынхэмкІэ амалышІухэр непэ шъуІэкІэлъых, ар къызфэжъугъэфедэн фае, къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан студентхэм зафигъазэзэ.

ІэкІыб къэралым практикэр щакІунымкІэ ІэпыІэгъу къафэхъугъэхэ АР-м и Ліышъхьэ, псауныгьэр къэухъумэгьэнымкІэ Министерствэм ипащэ, зычІэсхэ еджапІэм иректор зэрафэразэхэр къаlуагъ нэужым гущыlэ зыштэгъэ ныбжьыкІэхэм. Клиникэм къыщалъэгъугъэм, нэмыц врачхэр ІофшІэным къызэрекІуалІэхэрэм, шъхьэкІэфэныгъэу ахэлъым осэшхо афашІыгь. Опытэу зэрагьэгьотыгьэр тапэкІэ къашъхьэпэжьыщтэу ныбжыкІэхэм къаІуагь. Адыгеим псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ исистемэ хэхъоныгъэхэр ышІынхэм, ыпэкІэ лъыкІотэнь медицинэ учреждение анахь амалэу яІэр зэрэрахьылІэщтыр

Адыгеим икІыгъэ студентхэм пчэдыжьым сыхьатыр 7м къыщегъэжьагъэу сыхьатыр 17.00-м нэс стажировкэр акlyщтыгъ. ХирургиемкІэ ыкІи кардиологиемкІэ отделениехэу профессорхэу Оливер Томушрэ Кристоф Бодэрэ зипащэхэр арых ахэр зыдэщы агъэхэр. Шъугу къэдгъэкІыжьын, мы нэбгыритІур Адыгеим ихьэкІагьэх, медицинэм иІофышІэхэм ыкІи студентхэм апае семинархэр, лекциехэр зэхащагьэх. Нэужым министрэу Мэрэтыкъо Рустем зипэщэ ліыкіо купыр Фрайбургскэ университетым щы-Іагьэх. Джырэ уахътэм мы учреждением нэбгырэ мини 10 фэдизмэ Іоф щашіэ, джащ фэдэу къэралыгъуи 100-м ехъумэ къарыкІыгъэхэр университетым

Мэрэтыкъо Рустем, Къуижъ Саидэ, НэмытІэкъо Хьазрэт нэужым къэгущыІагьэх. Мы клитистудентхэр кІонхэмкІэ, яшІэныгъэхэм ахагъэхъонымкІэ яшІуагьэ къязыгьэкІыгьэ АР-м и Ліышъхьэ «тхьауегъэпсэу» раlуагь. Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым медицинэмкіэ и Институт факультетыкlэхэр стоматологиемрэ педиатриемрэкІэ къыщызэІуахынхэ гухэлъ зэряІэр къаІуагъ.

Фрайбургскэ университетым иклиникэ щыІэгъэ студентхэм шІэныгъэ куухэр зэраІэкІэлъыр къагъэшъыпкъэжьыгъ, бысымхэр ахэм къафэрэзагъэх. Профессорэу Кристоф Боде зэрилъытагъэмкІэ, стажировкэр зыкІугъэхэм ординатурэр яклиникэ щакіун алъэкіыщт. Тхьамэфищым къыкІоцІ зэреджагъэхэр къэзыушыхьатырэ сертификатхэр джырэблагъэ ахэм къаратыжьыщтых.

— Сыд фэдэрэ лъэныкъокІи тышъущэгугъы, ар къызэрэжъугъэшъыпкъэжьыщтым сицыхьэ тель, — къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

Сурэтхэр А. Гусевым ты-

Рэмэзанэ атекІуагъ

Зэнэкъокъоу «СІапэхэр — сэ сынэх» зыфи-Іорэр джырэблагъэ Мыекъуапэ щыкІуагъ.

Ар Луи Брайле исистемэкІэ еджэхэрэм афызэхащагъ. Іофтхьэбзэшloу «Бэщ фыжь» зыцІэу мазэ хъугъэу Адыгеим щыкорэр мыщко зэфашыжыы.

- Зэнэкъокъур гъэшІэгъонэу рекіокіыным Іоф дэтшіагь, къејуатэ хьафизэхэм яхэушъхьафыкІыгъэ тхылъеджапІэ иотдел ипащэу Наталья Жулинам. — Охътэ гъэнэфагъэкІэ е мэкъэ чанкІэ текстхэм укъяджэн закъоу щымытэу, едзыгъо зэфэшъхьафхэмкіэ зэтетыутыгъ. Ахэр: краеведческэ литературэм еджэнхэр, тхакІохэр нахь дэгъоу зышІэхэрэр къыхэгьэщыгьэнхэр, нэмыкІхэри.

Луи Брайле исистемэкІэ еджэхэрэм яамалхэр къагъэ-

лъэгъонымкІэ фэдэ зэнэкъокъур ІэпыІэгъу афэхъу. Мыщ мэзэ пчъагъэрэ зыфагъэхьазыры. Рамазан Гамзатовыр къеджэ зэхъум, ІэхъуамбэхэмкІэ хьарыфхэм атеlабэми умышlэу ынэхэмкІэ елъэгъу къыпшІуигъэшІыщтыгъ. Ары апэрэ чІыпІэри къызэрэдихыгъэр, кІэухэу ригъэкъугъэр — сатыр 22-рэ. ЯтІонэрэ хъугъэ Юрий Курочкиныр. Ящэнэрэ чІыпІэр фагъэшъошагъ Малика Алиевам. Мыхэр зэкІэри Адыгэ республикэ еджэпіэ-интернатым икіэлэ-

КъэІогъэн фае, хьафизэхэм ыкІи дэеу зылъэгъухэрэм апае хэушъхьафыкІыгъэ литературэу дунаим шагъэфедэу шыІэр проценти 3 ныІэп. Ащ къеушыхьаты тхылъеджэныр зикlасэхэм амышіэу къанэрэр зэрэбэр. Мы илъэсым хьафизэхэм яреспубликэ тхылъеджапІэ ифонд ежьхэм къыдагъэкІыгъэ краеведческэ литературэ экземпляр 1400-рэ фэдиз къыхэхъуагъ. КъэкІощт илъэсым зэнэкъокъум хэлэжьэштхэм джы зэджэнхэ яІэ хъугъэ.

ІЭШЪЫНЭ Сусан.

Лъэныкъо пэпчъ изытет...

АР-м и Премьер-министрэу КъумпІыл Мурат планернэ зэхэсыгьоу зэхищэгъагъэм лъэныкъо пэпчъ иІофхэм язытет щытегущыІагъэх. Министрэхэм лъэныкъоу зыфэгъэзагъэхэмкІэ зэшІохыгъэ хъугъэхэм, гумэкІыгъохэм Правительствэм ипащэ щагъэгъозагъ.

Нэужым кlэлэеджакlохэм ягъэшхэн, федеральнэ мылъкоу къатlупщыгъэм игъэфедэн, программэу «Доступная среда» зыфиlорэм къыдилъытэхэрэм ягъэцэкlэн, фэтэрыбэ хъурэ унэхэм ягъэкlэжьын, мэкъумэщ хъызмэтым ичlыгухэмрэ къоджэдэсхэм ямылъкурэ страховать шlыгъэнхэм япхыгъэ lофыгъохэм атегущы-lагъэх.

Премьер-министрэм игуадзэу Наталья Широковам гриппым пэшlуекlорэ вакцинэр цlыфхэм ахэлъхьэгъэныр республикэм зэрэщаухыгъэр къыlуагъ. Нэбгырэ мини 111-мэ ар ахалъхьагъ, джыри ищыкlагъэ хъумэ, агъэфедэн икъун яl. Гриппыр ыкlи пэтхъу-lутхъур къызэуалlэхэрэм япчъагъэ мы лъэхъаным эпидемием игъунапкъэхэм ашlокlырэп.

Мониторингым къызэригъэлъэгъуагъэмкlэ, еджапlэу шхын

стыр къызыщатырэр процент 67-рэ зэрэхъурэр. Сабыибэ зэрыс унагъохэмрэ зигъот макіэхэмрэ къарыкіырэ кіэлэціыкіухэр ыпкіэ хэмылъэу гъэшхэгъэнхэм къыфэкіогъэныр шіокі зимыіэ іофэу зэрэщытым Премьер-министрэм къыкіигъэтхъыгъ. Ціыфхэр зыщыригъэблэгъагъэхэм ащыщ горэм а іофыгъор къыщыхэгъэщыгъэ хъугъагъэ.

— КІэлэцІыкІоу ащ фэдэ унагьохэм къарыкІыхэрэм яспискэ джыри зэ шъууплъэ-кІужь, гъомылапхъэу къэщэфыгъэн фаехэм шъуахэплъэжьыкІи мыбюджет къэкІуапІзхэр къыхэжъугъэлажьэх, — къыІуагъ КъумпІыл Мурат. — Шхын стырыри зэкІэ еджапІзхэм къащатэу шІыгъэн фае.

Федеральнэ ахъщэу къэкlуагъэм игъэфедэн зыгъэгужъогъэ министрэхэм яхэукъоныгьэ Премьер-министрэм пхъашэу къыхигъэщыгъ, законым диштэу ар зыпкъ рагъэуцожьынэу, административнэ пэрыохъу зыпари фамышІынэу къафигъэпытагъ.

Нэужыми ащ унэшъо гъэнэфагъэхэр къышІыгъэх. Мэкъумэщ хъызмэтшІапІэхэмрэ къоджэдэсхэмрэ страхованием пылъ компаниехэм нахь апэблагьэу Іоф адашІэным ыуж ихьанхэу мэкъумэщ хъызмэтымкІэ Министерствэм фигъэпытагь. Ом къыздихьырэ Іофыгъохэр нахьыбэу ахэм зэранэсыхэрэр мыщ дэжьым къыщыхигъэщыгъ. ВрачхэмкІэ щыкіагьэу щыіэр дэгьэзыжьыгъэныр шюк зимы в юфэу охътэ благъэм зэшІохыгъэн фаехэм зэращыщым псауныгъэм икъэухъумэнкІэ министрэм ына-Іэ тырыригъэдзагъ. ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ Министерствэм иІофшІэни щыкІагъэхэр къыхигъэщыгъэх. Программэу «Доступная среда» зыфиlорэр зэрэльыкІуатэрэм ыгьэрэзагьэп. Мы уахътэм объект 33-р процент 40 ныІэп зэрэзэтырагъэпсыхьагьэр. А лъэныкъомкІэ яІофшІэн нахь агъэпсынкІэнэу министрэм къыриЈуагъ. МФЦ-м фэlо-фашізу ыгъэцакі эхэрэми ахэплъэжьынхэу, нахьыбэу цІыфхэр къызкІэльэІухэрэр зэшІохыгъэ зэрэхъущтым дэлэжьэнхэуи къафигъэпытагъ.

БлэкІыгъэ тхьамафэм, шэкІогъум и 12-м, Урысые политическэ партиеу «Единая Россия» зыфиІорэм ичІыпІэ къутамэхэм я Форум Москва щыкІуагъ. Апэрэу ащ фэдэ Іофтхьабзэ зэхащэ. «Единэ Россием» итхьаматэу, УФ-м и Премьер-министрэу Дмитрий Медведевыр ащ кІэщакІо фэхьугъ.

Еплъыкіэ шъхьаіэхэр къагъэнэфагъэх

ижъоныгъокІэ мазэ пэшІорыгъэшъ хэдзынхэу щыІэщтхэм -ы-ныт ешах и нешехевк хыным пэшіуекіорэ законым зэхъокІыныгъэу фэхъущтхэр ары анахь шъхьа!эу зытегущы!агъэхэр. «Единэ Россием» и Генеральнэ Совет и Секретарэу, Къэралыгъо Думэм ивице-спикерэу Сергей Неверовым къызэриІуагъэмкІэ, пэшІорыгъэшъэу амакъэхэр зэратыщтхэр апэрэ ыкІи субъектхэр ары ащ къыдилъытэрэ пстэури зыгъэцэкІэн фаер. Арышъ, ащ фэдэ хэдзынхэм яшапхъэхэр субъектхэм ялІыкІохэм альыгьэІэсыгьэным игьу. Нахьыпэрэм фэдэу партием ыцІэкІэ уикандидатурэ къэбгъэлъэгъоным пае хэдзынхэм уахэлэжьэ закъокІэ джы хъущтэп, хэдзакохэм лъэшэу цыхьэ къызфябгъэшІын фае.

Адыгеим ылъэныкъокІэ Форумым хэлэжьагъэх Мыекъуапэрэ Адыгэкъалэрэ япащэхэу Александр Наролинымрэ Хьатэгъу Налбыйрэ, Мыекъопэ район администрацием ипащэу Алексей Петрусенкэр, Кощхьэблэ районым ипащэу Хьамырзэ Заур, Теуцожь район администрацием ипащэу Хьачмамыкъо Азэмат Тэхъутэмыкъое районым ипащэу Шъхьэлэхъо Азмэт ыкІи Шэуджэн район администрацием культурэмкіэ игъэіорышіапіэ ипащэу Нэпсэу Марыет. Ахэр зэкІэри партиеу «Единэ Россием» ичІыпІэ къутамэхэм япащэх. Джащ фэдэу Форумым хэлэжьагъэх «Единэ Россием» ишъолъыр гъэцэкІэкІо комитет ипащэу АфэшІэгъо Рэ-

Къихьащт 2016-рэ илъэсым мэзанэ, Адыгеим къэбар жъукъоныгъокіэ мазэ пэшіоры- гъэмкіэ иамалхэм яліыкіохэр.

— Положением ипроект къызэрэдилъытэрэмкІэ, «Единэ Россием» ипэщэ органхэм кандидатурэр къырагъэуцон фитыжьхэп. Ащ ишІуагьэкІэ, зыпарэми фэгъэкІотэн имы Ізу, зэкІэ хэлажьэхэрэр зэфэдэщтых, — къыхигъэщыгъ Хьатэгъу Налбый иеплъыкІэ къыриІотыкІызэ. — ПэшІорыгъэшъ хэдзынхэр щынэгъончъэу зэрэк ющтхэм зэрэтегущы агъэхэри тигуапэ. Іоныгъо мазэм хэдзынхэр зэрэзэхащэхэрэм фэдэу жъоныгъуакІэм и 22-м къызэ Іуахыщт участкэхэр зэкІэри ащ фэгъэсэгъэ цІыфхэм къагъэгъунэщтых.

Субъектхэм ялыкю купхэм апае площадкэхэр агъэхьазырыгъэхэу, Форумыр рагъэжьэным ыпэкю ахэм ащызэхэсыхи, юфыгъоу щыюхэм зэратегущыагъэхэри игъоу Адыгэкъалэ ипащэ ылъытагъ. Субъект пэпчъ ихабзэ, лъэпкъ нэшанэхэр, иполитическэ щыаки, а зэпстэури къыдэплъытэн фаеуы уагъ.

— Пэшюрыгъэшъ хэдзынхэр къэсынхэкіэ джыри илъэсны-къо щый нахь мышюми, ахэм язэхэщакюхэм шапхъэу зэрэ-кющтхэр непэ икъу фэдизэу агъэнэфагъэу щытышъ, субъектхэм, чыпіэ къутамэхэм ялыкюхэм яупчюхэм джэуапхэр къаратыжынхэ алъэкы. Ащ фэдэу шъхьэихыгъэу икандидатурэхэр къыгъэнэфагъэхуу партие дунаим тетэп, — къызэфихьысыжыыгъ пстэури «Единэ Россием» ичыпіз къутамэ исекретарь.

Я XIX-рэ ліэшіэгъум къекіоліагь, ау зэхэ техніство в мага у къекіоліагь, ау зэхэ мага у къагъэуцугь уми агъэцьней нейженей в мих расты уми агъэцыя фаягы у къагъэуцугь уми агъэцыя на учения в мага у

ШэкІогъум и 13-м Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние «Бал мечты» зыцІэ Іофтхьабзэр ятфэнэрэу щыкІуагъ. Хабзэ зэрэхъугъэу, бжыхьэм ыкІэм ар зэхащэ. Іофтхьабзэм кІэщакІо фэхьугъ АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ.

Апшъэрэ ыкіи гурыт сэнэхьат зыщызэрагъэгъотырэ еджапіэхэм ащеджэрэ нэбгыри 150-рэ фэдиз ащ хэлэжьагь. Шіэныгъэ зэфэшъхьафхэмкіэ, искусствэмкіэ, спортымкіэ ыкіи нэмыкі лъэныкъохэмкіэ гъэхъагъэхэр зиіэхэр ары ащ къырагъэблэгъагъэхэр.

Ильэс къэс студентхэм ябал гъэшlэгъонэу зэхащэ. 2015-рэ ильэсыр литературэм и Ильэсэу зэрагъэнэфагъэр къыдалъыти, поэтическэ лъэныкъом

нахь фэгъэзагъэу ар агъэпсыгъ. Пэшіорыгъэшъэу агъэхьазырыгъэ хэушъхьафыкіыгъэ программэм диштэу литературнэ произведениехэм атехыгъэ къэгъэлъэгъон гъэшіэгъонхэр студентхэм къашіыгъэх. Я XIX-рэ ліэшіэгъум икъежьапіэ илитературнэ геройхэм афэдэу фэпагъэхэу іофтхьабзэм къекіоліагъэх. Блэкіыгъэ ліэшіэгъум ухэтэу къыпщыхъущтыгъ.

Фаер зэкІэ Іофтхьабзэм

къекіоліагъ, ау зэхэщакіохэм шапхъэу къагъэуцугъэр пстэуми агъэцэкіэн фэягъэ. Пшъашъэхэм джэнэ кіыхьэхэр, кіалэхэм смокинг е кіако ащыгъынхэу щытыгъ.

Нэбгырэ пэпчъ зэрифэшъуашэу зыкъыгъэлъэгъуагъ, къэшъокіэ зэфэшъхьафхэмкіэ балыр баигъэ. Кізухым анахъдэгъоу зыкъэзыгъэлъэгъуагъэхэр къыхахыгъэх. Король ыкіи Королева цізхэр зыфагъэшъошагъэхэр Адыгэ кізлэегъэджэ колледжэу Андырхъое Хъусензыціз зыхъырэм истудентхэу Багдан Королевымрэ Дарья Салтыковамрэ арых. Нэужым ахэр къызэдэшъуагъэх.

Джащ фэдэу шэн-хабзэу щыт бальнэ джэгук өхэр зыфэдэхэр юфтхьабзэм хэлэжьагьэхэм алъэгъугъ, къэшъон жанрэм и өлэвасэхэм якъэшъуак өныбжыык өхэр аш өгъэш өглъыгъэх.

ПІАТІЫКЪО Анет.

Адыгэ Республикэм инахьыжъхэм я Совет лъэшэу еумысы террористхэм Париж щызэрахьэгъэ бзэджэшlагъэр. Нэбгырабэ зыlэкlэкlодэгъэ, унэгъуабэмэ тхьамыкlагъо къафэзыхьыгъэхэр сыд фэдэ ушъхьагъукlи уухыинхэ плъэкlыщтэп. Нахьыжъхэм я Совет хэтхэр гухэкlышхо ащыхъоу хэкlодагъэхэм яунагъохэм, ягупсэхэм афэтхьаусыхэх, фыкъуагъэ зиlэхэр псынкlэу алъэ теуцожьынхэу афэлъаlox.

Ф мэфэкі зэхахь

Адыгеим илъэпкъ тхакоу, АР-м культурэмкіэ изаслуженнэ Іофышізу Пэнэшъу Сэфэр Иляс ыкъор къызыхъугъэр илъэс 85-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ мэфэкі зэхахьэ Лъэпкъ тхылъеджапІэм мы мафэхэм щыІагъ. Ащ хэлэжьагъэх тхакіохэр, шіэныгъэлэжьхэр, Адыгэ къэралыгъо университетым икіэлэегъаджэхэр. адыгэ филологиемрэ культурэмрэкіэ ифакультет истудентхэр, культурэм июфышіэхэр, журналистхэр.

къэрар, шъыпкъагъэр зиlэу зэрилъытэрэр къыІуагъ. Гъэзетым Іоф зыщызэдашІэгьэ илъэсхэм творческэ нэбгыритlур нахь зэпэблагъэ зэрашІыгъэр, Сэфэр зэрэгуихыгъэ-хьалэлыр, зэрэзафэр къыІуагъ, псауныгъэ иІэу, илъэси 100-м ехъу ыгъэшіэнэу фэлъэіуагъ.

еншучи тедждэт игущын

alyaгъ

Іофтхьабзэр пэублэ псалъэкІэ къызэІуихыгъ ыкІи зэрищагъ филологие шіэныгъэхэмкіэ докторэу Мамый Руслъан. Ащ тхэкІо нахьыжъым ищыІэныгъэ ыкІи итворческэ гъогу кІэкІэу къыриІотыкІыгъ.

Адыгэ, Къэбэртэе-Бэлъкъар, Къэрэщэе-Щэрджэс республикэхэм янароднэ тхакІоу, АР-м итхакІохэм я Союз иправление итхьаматэу Мэщбэшіэ Исхьакъ мэфэкІ зэхахьэм псэлъэ игъэкІотыгъэ къыщишІыгъ.

- Лъытэныгъэ пстэуми зыфытиІэ Пэнэшъу Сэфэр имэфэкІ ин непэ тызыфызэхэхьагъэр, — къыlуагъ ащ. — Сэ Сэфэр егъашІэм сшІэщтыгъэу къысщэхъу, бэшІагъэ ныбджэгъчныгъэ зэдытиІэ зыхъугъэр. Сэфэр къуаджэкІэ Къэзэныкъуай. А къуаджэм къыщыхъугъэ нэбгырэ шІэгъуабэу Бэрэтэрэ Хьамидэ, ЩэшІэ Казбек, усэкІо кІалэу Делэкъо Щамсудин адыгэ литературэм хахъо фэзышІыгьэхэм ащыщых. Ахэм аужыlоу Пэнэшъу Сэфэр творчествэм, тхэным зыфигъази, тилитературэ лъызыгъэкІотагъэхэм ащыщ. Ау мыщ фэдэ Іофтхьэбзэ инхэм сыдигъокІи зыцІэ апэ идгъэшъын фаехэр адыгэ прозэмкІэ, поэзиемкІэ апэрэ лъэгъохэщэу тиlагъэхэу Кіэрэщэ Тембот. Хьаткъо Ахьмэд, Жэнэ Къырымыз, Пэрэныкъо Мурат арых. Ахэм ялъагъо Сэфэри, сэри тызэдытехьагь. Пэнэшъу Сэфэр ар нахь зэlуигьэкlотыгь, жанрэ гъэшІэгьонэу сэмэркъэур апэрэу ыгъэфедагъ ыкІи фэ-

Іазэу къычІэкІыгъ. Сэфэр тхэнгупшысэн амалыр къезытыгьэр икъуаджэ итеплъэ дах, Псэкъупс, якъоджэ мэз шхъуантІ, цІыф гукъабзэхэр, адыгэ щыІэныгъэу къызхэтэджагъэу ынэІу ренэу итыгъэм илъэныкъуаб ары. Сэфэр исэнэхьаткІэ агроном, илъэс заули Іоф ришІагь, ау ыгу зымыгьэгупсэфэу зыкъудыищтыгъэр тхэныр арыти, ащ фэкІуагь. Гъэзетым мэкъумэщ къэбархэр ытхыхэу ригьэжьэгьагь, аузэ гу къылъати, Іоф щишІэнэу «Социалистическэ Адыгеим» («Адыгэ макъэм») рагъэблэгъагъ, илъэс 40-м журналистикэм щылэжьагъ, литІофышІэу, отделым ипащэу ыкІи редактор шъхьаІэм игуадзэу Іофышхо ылэжьыгъ. 1998-рэ илъэсым къыщыублагъэу кІэлэцІыкІухэм апае къыдэкІырэ журналэу «Жъогъобыным» иредактор шъхьаІ. Ытхыхэрэр 1965-рэ илъэсым щыублагъэу къыхеутых. Юмористическэ рассказхэм, лакъырд тхыгъэ мыинхэм ауж повестьхэр, романхэр ытхыхэ хъугъэ, къыдэхъу.

Сэфэр итхылъ зэфэшъхьафхэм цІыф къызэрыкІохэр яжэх, яджэх. АдыгабзэкІэ матхэ чэщи, мафи етІупщыгьэу. Адыгэ щы ак Іэр лъэныкъу абэхэмк Іэ ипроизведениехэм къащыри-ІотыкІыгъ. Бэ фызэшІокІыгъэр ыкІи фэукІочІырэр, игупшысэгумэкі, игулъытэ чан, ихудожественнэ жабзэ литературэм хэхьагь. ТхэкІуацІэр къэлэжьыгъошіоп, бэ пшіэн, зэпэпщэчын фаер уишъыпкъэ цІыфхэм

апашъхьэ къиплъхьаным пае, къыкІигъэтхъыгъ МэшбашІэм. — Сэфэр ащкіэ ышіэрэм егугъуныр ишэн шъхьаІ, езэщырэп, илъэпкъ нахьыбэ фишІэным фэхьазыр. Тхьэм бэрэ утегъаІ, Сэфэр! Плъэ утетэу, уиакъыл уиеу, уикІэсэ къэлэмыр джыри бэрэ бгъэlорышІэнэу сэльаІо, — ыІуагь Исхьакъ.

Нахыжъхэм я Совет итхьаматэу, тхакІоу ГъукІэлі Нурбый ещэжьагьэ хъугьэ гущыІэр лъигъэкІотагъ.

— Тхакlор — лъэпкъым фыщыІ, — къыІуагъ ГъукІэлІым, - илъэпкъ зэригъэиныщтым, ар цыфыбэм зэраригъэшІэштым сыдигъуи зэлъаlыгъ, къыlуагъэр ыпщыжьэу игъашІэ къехьы, къымыІуагъэм ымыгъэгупсэфэу. Къин утхэныр, уигупшысэкІэ цІыфыбэр бгъэдэІоныр.

Джащ фэдэу ар илъэс зэфэшъхьафхэм тилъэпкъ литературэ гъэзапізу ышіыгъэхэм къащыуцугъ. Зэоуж лъэхъаным Пэнэшъу Сэфэр литературэм къызэрэхэхьагъэм анаІэ тыраригъэдзагъ. «Адыгэ фольклорыр тиІэубытыпІэу, урыс литературэр типлъапІэу зыкъэтІэтыгъ», — къыІуагъ ащ. Сэфэр итхыгъэхэр тloy гощыгъэхэу ыльытагь: совет хабзэм иидеологие зыпхырыкІыхэрэр ыкІи нахь гуфит-шъхьафитхэр. Пэнэшъу Сэфэр ыІапэ къычІэкІыгъэ произведениехэр зэрэлэжьыгъэшхор къыІуагъ.

Пэнэшъу Сэфэр итхакІэ ыкІи ицІыфыгьэ хабзэ дэгьоу щыгьозэхэ литературовед-критикэу Цуамыкъо Тыркубый, тарихълэжь ціэрыю Бэджэнэ Мурат, Урысыем илъэпкъ сурэтышіэу ыкіи тхакіоу Къат Теуцожь, АКъУ-м идоцентэу, филологие шіэныгъэхэмкіэ кандидатэу Хъуажъ Нурет епэсыгъэ, къылэжьыгъэ гущыІэ фабэхэр Пэнэшъу Сэфэр къыфајуагъэх.

Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх ыкІи къыщыгущыІагъэх Сэфэр итворчествэ изэгъэшІэн пылъхэу, гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ республикэ институтэу Т. КІэращэм ыцІэ зыхьырэм иІофышІэ-шІэныгъэлэжьхэу Жакіэмыкъо Заримэ, Шэкіо

АКъУ-м истуденткэу Тхьагъэпсэу Изабеллэ тхакоу Пэнэшъу Сэфэр ыгъэфедэрэ бзэ амалхэм къатегущы агъ. Джащ фэдэу, университетым щеджэрэ Кощбэе Светлани Сэфэр ипроизведениехэм экологием (чІыопсым икъэбзэныгъэ) чІыпІэ ин зэрэщаубытырэр щысэхэмкІэ къыриІотыкІыгъ. НыбжьыкІэхэр тхэкіо чан дэгъум имэфэкі инкІэ дахэу фэхъохъугъэх.

ТхакІоу Пэнэшъу Хьазрэт иунэкъощ нахьыжъ зэрилъапІэр, анахь къыхигъэщыгъэр сыдигъуи ныдэлъфыбзэ адыгабзэр аухъумэу зэрэпсэугъэхэр ары. Тыркуем щеджэзэ «Нартхэм **амакъ**» зыфиlорэ журналэу къыдэкІыщтыгъэм Пэнэшъу Сэфэр ирассказхэр къызэрэщыхаутыгъагъэхэр къыІуагъ. Тыдэ щыІэ адыги ныдэлъфыбзэм — адыгабзэм — зэрэзэфищэрэр ащкіэ кіигьэтхъыгь.

ЗимэфэкІ ин хэзыгъэунэфыкІырэ Пэнэшъу Сэфэр гущыІэр зыфагъэшъуашэм, щыІэныгъэм къыфишІэгъэ ыкІи къыфишІэрэ пстэумкІэ зэрэразэр, непэ къыфэкІуагъэхэм, итворчествэ лъыплъэрэ пстэумэ лъытэныгъэгъэшІоныгъэу къыфашІырэм пае «тхьашъуегъэпсэу» ариlуагъ, илэгъу ныбджэгъубэу къыготыгъэхэр зэрэщымы Іэжьхэр къызэрехьылъэкІырэри щысэ кІэкІкІэ къыушыхьатыгь. Бэ зылъэгъугъэ, бэ зышІэрэ тхэкІошхом ышІэнба къэІуакІэ.

ТитхэкІо мыпшъыжь ІофышІэкІошхоу Пэнэшъу Сэфэр шІоу, дэгьоу, дахэу хэти фијуагьэр къыдэхъунэу джыри тыфэлъаю!

МАМЫРЫКЪО Нуриет. Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

О СОЦИАЛЬНЭ ІОФЫГЪОХЭР

Сабыибэ зиІэ ныкІэ тихэгьэгу щалъытэхэрэр сабыищ е нахьыбэ зиІэхэр ары. Федеральнэ законэу «О трудовых пенсиях в РФ» зыфиloy 2001-рэ илъэсым аштэгъагъэм къызэрэщиюрэмкіэ, сабыибэ зиіэ ныхэм аныбжь илъэс 55-рэ охъуфэкІэ емыжэхэу пенсие ахъщэ ІэпыІэгъур къаратынэу щыт. Мы унашъор икъоу агъэцакІэрэп. Ащ къыхэкІэу, 2015-рэ илъэсыр къызихьагъэм къыщегъэжьагъэу ІофшІэнымкІэ пенсиехэм афэгъэхьыгъэ законым зэхъокІыныгъэхэр фашІыгъэх.

Джы сабыибэ зиІэ бзылъфыгъэхэр аныбжь илъэс 47-рэ зыщыхъурэм пен-

Илъэс 47-м пенсием укІошъущт

Къэралыгъо Думэм изэхэсыгъо къыхалъхьанхэу ыкІи щытегущыіэнхэу агъэхьазырыгъэ законопроектыкіэхэм ыш сабыибэ зиІэ ныхэм афэгъэхьыгъэри. Аш къызэрэщиюрэмкіэ, ипіальэм къыпэу пенсием ахэр агъэкіонхэ алъэкіыщт.

нопроектыкіэм къею. Ау ны пстэуми ар къадэхъущтэп. АщкІэ зэкІэми апэу пэрыохъу къафэхъущтыр зыщыпсэухэрэ чІыпІэм сабый пчъагъэу

сием кіонхэу фитныгъэ яіэнэу зако-

къыщыхъурэмрэ нэбгырэ пчъагъэу зидунай зыхъожьырэмрэ зыфэдизхэр ары. Дунаим ехыжьыхэрэм анахьыбэу сабыйхэр къыщэхъухэмэ, сабыибэ зиlэ ныр илъэс 47-рэ зыхъукІэ пенсием кІон фит. Ау лІэхэрэр нахыыбэу, къэхъухэрэр нахь макІэ зыхъукІэ, бзылъфыгъэр пенсием зыкошъущтыр илъэс 53-рэ зыхъукІэ ары.

Ащ фэдэ екІоліакіэр умыгъэшіэгъон плъэкІырэп. ЛІэгъэ пчъагъэм е джыри ліэщтым егупшысэзэ хэта сабый къэзыгъэхъурэр? Зидунай зыхъожьыхэрэр нахьыбэми, нахь макІэми сабыир ппІуни, бгъэсэни фаеба! Жъы хъугъэр дунаим ехыжьэу хабзэ, ар сыдэущтэу сабый къэхъугъакІэм е къэхъущтым еппхыщта?

Тидепутатхэм аштэрэ законхэм ащыщхэр «къызэкІэрыожьыхэу» къызэрэхэкІырэр гьашІэм къегьэльагьо. БэмышІэу унэ зэтетхэр зэрагъэкІэжьыщтхэ ахъщэу ахэм ащыпсэухэрэм къаугьоирэм илъэс 80 къэзыгъэш агъэхэм я ахь къыхамылъхьэми хъунэу хабзэм унашъо ыштагь. Зыныбжь хэкІотагьэхэм ар гуапэ ащыхъугъагъ. Зэрэщыт шъыпкъэр илъэс 80 хъугъэу, лъфыгъэ зимыlэу, ифэтэр къызфигъэнэн щымы рары ныІэп ахъщэ зымытынэу къыдалъытагъэр. Адэ бэ мэхъуха ахэр зэрэ Урысыеу пштагъэми?

Джащ фэдэ мызэфагъэ хэлъ джы-

ри сабыибэ зыпІурэ бзылъфыгъэхэр зэрэзэхадзыхэрэм. ШъыпкъэмкІэ, шъорышІыгъэ мэхъух ащ фэдэ зекІуакІэхэу цІыфхэр зыгъэпыутыхэрэр. Сабыищ е нахьыбэ уиІэми, нахь макІэу сабыйхэр къызщыхъухэрэ шъолъырым уиунагъокіэ уисмэ, фэшъхьаф чіыпіэхэм ащыпсэухэрэм афэдэу, илъэс 47-рэ ухъугъэми пенсием уагъэкІощтэп. Зыхэр фитых, зыхэр фитхэп...

Унагьом сабыиш е нахьыбэ исмэ. ахэр зэкІэ зы ным къыфэмыхъугьэхэу, хабзэм къы ахыгъэу ап ухэрэр ахэтхэми, (пчъагъэр 3 мэхъумэ) бзылъфыгъэр нахьыжьэу пенсием кІон ылъэкІыщт.

ЗаконопроектыкІэм «Мать-героинекІэ» тызэджэрэ бзылъфыгъэхэу сабыитф ыкІи нахьыбэ зыпіухэрэм афэгьэхьыгьэ унашьор шъхьафэу щыхэгъэунэфыкІыгъ. Ахэми япенсие коотъу къэмысызэ тысыжыынхэу амал яІэщт. «Мать-героинем» ыныбжь илъэс 50 зыщыхъурэм тефэу илъэс 15 хъурэ страховой стаж иІэмэ, Іоф ымышІэжьэу пенсием кІон ылъэкІыщт.

Зигугъу къэтшІыгъэ пстэуми ахъщэ ІэпыІэгьоу къаратыщтыр зэльытыгьэщтыр сабый пчъагъэу яІэр, ялэжьапкІэ зыфэдизыр ыкІи стажэу яІэм ибагь арых.

Законопроектыр зэхэзгьэуцуагьэхэм зэралъытэрэмкІэ, сабыйхэр нахьыбэу тихэгъэгу къыщыхъунхэм ар фэlорышІэшт.

(Тикорр.).

• ИСКУССТВЭМ ЩЫЦІЭРЫІОХЭР

Лъым хэлъыр пхырещы

Урысыем, Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым янароднэ артистэу, композиторэу Нэхэе Асльан щытхъуцІэу иІэр макІэп. Ащ ыусыгьэ произведениехэр хэгъэгубэмэ ащэжъынчых.

Джэджэхьаблэ къыщыхъугъэ кІалэм инасып къыхьыгъэу плъытэщтми, апэу къыхэдгъэщырэр ишеф мыносхестих естынеши гуетыныгъэ ин къызэрэзыхигъэфагъэр ары. Краснодар институтыр къыщиухи, Тбилиси еджакІо кІуагъэ. Консерваторием кІэлэегъэджэ ціэрыіохэм щырагъэджагъ.

Нэхэе Аслъан укъытегущыІэ зыхъукІэ, гущыІэу «апэрэу» зыфиlорэр бэрэ бгъэфедэн фаеу мэхъу. АдыгеимкІэ апэрэу композитор сэнэхьатым Тбилиси зыщыфигьэсагь, диплом плъыжькІэ къыухыгъ. Симфоническэ оркестрэм пае Адыгеим имузыкальнэ искусствэ апэрэ оперэр щитхыгъ.

Адыгэ Республикэм композиторхэм я Союз зыщызэхащэм, апэрэ тхьаматэу творческэ купым Нэхэе Аслъан фашіыгъ. Республикэм иорэдыІо-къэшъокІо ансамблэу «Ислъамыем» изэхэщакІомэ ащыщ. Ильэс 20-м къехъугъэу ансамблэм ихудожественнэ пащ.

Лъэпкъ фольклорым къыпкъырыкІызэ, композиторым ыусыгьэ произведениехэр дунаим щашІэх. Жанрэ зэфэшъхьафхэр итворчествэ зэрэщигъэфедэхэрэм тегьэгушхо. «Ислъамыем» произведениеу щызэхэтхырэмэ япчъагъэ 100-м нахьыб, ахэр А. Нэхаим ыусыгъэх. Ижъырэ лъэпкъ орэдхэу цІыфхэм ащыгъупшэжьыщтыгъэхэм псэ къапигъэкІэжьыгь. Рапсодиеу «Хьагьэуджым изэфакlop», «ЩырытІымыр», пщынэлъэ зэфэшъхьафхэр искусствэм пытэу хэуцуагъэх. Поэмэрапсодиеу «Къолэныр» композиторым ыгъэкІэрэкІагъ. Къашъомрэ орэдымрэ зэрэзэгъусэхэм ансамблэм итворчествэ къеlэты.

«Ислъамыер» Олимпиадэ джэгунхэу Лондон, Шъачэ ащыкІуагъэхэм ахэлэжьагъ. Италием, Грецием, Тыркуем, Израиль, Иорданием, Польшэм, нэмыкІхэм ащы агъ. Москва иконцерт къэтыпІэ анахь дэгъухэм, Къыблэ шъолъырым икъалэхэм ащыlагъ, дунэе фестивальхэм тимузыкэ ащигъэЈугъ. Урысыем изаслуженнэ артисткэхэу, Адыгеим ина-

роднэ артисткэхэу Нэхэе Тэмарэ, ХъокІо Сусанэ «Ислъамыер» ары цІэрыІо зыщыхъугъэхэр. Агъыржьэнэкъо Саныет, Къумыкъу Щамсудин, Тыгъужъ Асыет, Шъэо Риммэ, МэщбэшІэ Саидэ, Шымырзэ Казбек щытхъуцІэхэр афаусыгъэх. Лъэустэнджэл Рузан, Ахътэо Светлан, Сихъу Руслъан, фэшъхьаф къэшъуакІохэр «Ислъамыер» ары зыщызэлъашІагъэхэр.

– Урысые Федерацием и Правительствэ ишІухьафтын «Ислъамыем» къыфагъэшъошагъ, къејуатэ Нэхэе Аслъан. — Ансамблэр дунаим щашІэным фэшІ Адыгеим иІэшъхьэтетхэм янэплъэгъу сыдигъуи тит, ІэпыІэгъу къытфэхъух. Лъэпкъ искусствэр ціыфхэм алъыдгъэіэсыныр, шіэжьым ныбжьык Іэхэр фэдгъэсэнхэр типшъэрылъэу щытышъ, тапэкІи ащ Іоф дэтшІэщт.

Нэхэе Аслъан непэ имэфэкІ маф. Композиторэу Дмитрий Шостакович ыцІэкІэ агъэнэфэгъэ шІухьафтыныр АдыгеимкІэ апэрэу къызыфагъэшъошагъэр Нэхэе Аслъан ары. Тэ зэрэтшІэрэмкІэ, Аслъан игъашІэ щытхъум пае искусствэм рипхыгъэп. Лъым хэлъыр щыІэныгъэм щыпхырещы, лъэпкъэу зыщыщым, ліакъоу зыпіугъэм афэшъыпкъ, гукіи, псэкіи мэусэ, ціыфхэм шІу афишІэ шІоигъу. Тигъэзет ар иныбджэгъушІу.

Опсэу, Аслъан! Тхьэм бэгъашІэ уешІ. Насыпыр ежь-ежьырэу цІыфым къыфэкІощтэп. Ащ уфэкІон зэрэфаер дэгьоу ошІэ. Уинасып зыдэплъэгъужьызэ, уишІушІагъэ къыотэжьынэу пфэ-

Сурэтхэм арытхэр: Нэхэе Аслъан; «Ислъамыем» иартистхэм ащыщхэр.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмкІи пчъагъэр 3250 Индексхэр 52161 52162 Зак. 987

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

> МэщлІэкъо Саид

ПшъэдэкІыжь

зыхьырэ секретарыр ЖакІэмыкъо Аминэт

ТИКЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭР

ЩыІэныгъэм къыхахыгъэх

Ильэс 35-кІэ узэкІэІэбэжьмэ, Адыгеим сурэт къэгьэльэгъуапІзу къыщызэІуахыгьэр Мыекъуапэ ипчэгу ит. Республикэм иискусствэ хэхьоныгъэхэр ышІынхэм фэшІ ащ шІуагъэу къыхьырэр тинэрылъэгъу. Лъэпкъхэм ятворчествэ и Унэшхо хъугъэ, цІыфхэм якІуапІэу щыт. НыбжьыкІэхэм яеджапІэу зыльытэрэмэ адетэгъаштэ.

Сурэтхэм якъэгъэлъэгъон фэ- гъуап р псэолъэш хэм агъэпсыгъ. гъэхьыгъэ зэхахьэу блыпэм Мые- Н. Остапенкэм ишІушІагъэ зэрэкъуапэ щыкІуагъэм культурэм мыкІодырэр, зэрэфэразэхэр зэиІофышІэхэу Бырсыр Абдулахь, Пэнэшъу Руслъан, Хъуажъ Рэмэзан, Кушъу Нэфсэт, республикэм искусствэхэмкІэ иколледжэу У. Тхьабысымэм ыцІэкІэ щытым икІэлэегъаджэхэр къы-<u>шыгущы</u>агъэх. СурэтышІхэмрэ студентхэмрэ зыщызэюкіэхэм, тарихъым инэкlубгъохэр зэфахьысыжьыгъэх.

Пэнэшъу Руслъан къэгъэлъэгъуапІэм игъэпсын, икъызэІухын ньогешест дар гъэшагъонхэм ныбжык Іэхэр ащигъэгъозагъэх. Адыгэ хэкум культурэмкІэ и ГъэІорышІапІэ ипащэу щытыгьэ Р. Пэнэшъур мебелыш объединениеу «Зэкъошныгъэм» идиректор шъхьајзу Іоф зышізщтыгъэ Николай Остапенкэм елъэ-Іуи, ціыфхэр чіэсынхэу ашіырэ унэм къешіэкіыгьэу къэгъэлъэхахьэм щыхагъэунэфыкІыгъ.

КъэгъэлъэгъуапІэм иапэрэ директорэу искусствэм щызэлъашІэрэ Кушъу Аслъан агъэнафи, Іофхэр зэрэльыкІотэгьагьэхэр А. Бырсырым, Р. Пэнэшъум, Н. Кушъум къаlотагъ. Адыгэ Республикэм исурэтышІхэм я Союз итхьаматэу Хъуажъ Рэмэзан студентхэм гущыІэгъу афэхъугъ.

— Краснодар, Ставрополь крайхэм, Темыр Осетием — Аланием, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Дагъыстан, Чэчэным, Адыгеим, нэмыкІхэми ясурэтышіхэм яіофшіагъэхэр Мыекъуапэ къызэрэщагъэлъагьорэм Р. Хъуажъыр уахътэм диштэу, ІупкІэу къытегущыІагь. Искусствэм льэпкъхэр зэрэзэфищэхэрэм кіэлэеджакіохэр, ныбжык Іэхэр щигьэгьозагьэх.

Республикэм искусствэхэмкІэ иколледж тыщеджэ, — къытаlуагъ Елена Акчуринамрэ Виктория Маликовамрэ. — Сурэт шъэм ынэгу укlаплъэ пшlоигъоу пэпчъ тшІогъэшІэгъонэу теплъы. сурэтым ыпашъхьэ уеуцо. Хъуажъ Рэмэзан ІэнатІэу зы-Іутыри, сурэтышІ цІэрыІоу зэрэщытыри тэшІэ. Искусствэм ишъэфхэм гукІи, псэкІи уалъы-Іэсыным имэхьанэ мыщ фэдэ зэіукіэгъухэм къащыдгурэіо.

Къэгъэлъэгъоныр къэзыгъэбаигъэр 1970 — 1980-рэ илъэсхэм къащегъэжьагъэу сурэтэу ашІыгъэхэм ащыщхэр зэрэтлъэгъугъэхэр ары. В. Баркиным 1968-рэ илъэсым гум апэрэ мастерскоеу сурэтышІхэм яІагъэр гум къигущыІыкІэу къегъэлъагъо. Д. Мельниковым исурэтхэр Мыекъуапэ игупчэ бэдзэр теплъэу иlагъэм, лэжьэкlо цlэрыlохэу Купиным, Гобрышевам афэгъэхьыгъэх. Сурэтхэм псэ апытым фэдэх, ціыфхэр къэошіэжьых.

Тыргъэтао Іашэр ыІыгъэу шым зэрэтесыр сурэт хэхыгьэм Р. Цырмэм къыщегъэлъагъо. Пшъа-

Т. Къатым икъуаджэу Гъобэкъуае, Ш. Бедоевым щыІэныгъэм хилъагъорэр П. Амельян Улапэ мэфэкІыр зэрэщыкІорэр, М. Гъогунэкъом исурэтищэу тишэн-хабзэхэм афэгъэхьыгъэр, Р. Хъуажъым пхъэм хишІыкІыгьэ лІэкъо тамыгъэхэр. А. Бырсырым хымэ чІыгум рэхьат щызымыгьотыгьэ хъульфыгьэр, А. Къуанэм, А. Егоровым, Н. ЛэупакІэм, Б. Воронкиным, нэмыкІхэм ясурэтхэр щыІэныгъэм къыхэхыгъэх. Къэгъэлъэгъоным инеушрэ мафэ нахьышІу зэрэхъущтым уицыхьэ тельэу искусствэм уасэ фэошіы.

Сурэтым итыр: Хъуажъ Рэмэзан Елена Акчуринамрэ Виктория Маликовамрэ гущы эгъу афэхъугъ.

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.